

Cel wyjazdu

Projekt „Natura 2000 szansa czy bariera dla rozwoju lokalnego i regionalnego” realizowanego w ramach Konkursu Dotacji Ministerstwa Rozwoju Regionalnego. Zapoznanie się, na miejscu, ze sposobem zarządzania obszarami NATURA 2000 w Hiszpanii, z głównymi problemami związanymi z zarządzaniem tymi obszarami i rozwiązaniami tych problemów.

Termin wjazdu

Od 20 do 24 października 2008r, Hiszpania

Dzień 1 – 20.10.2008

Na pierwszy dzień wizyty studyjnej zaplanowana była wizyta w siedzibie dyrekcji Parku Narodowego Sierra Nevada mieszcząca się w Pions Genil pod Granadą. W dyrekcji Parku Narodowego przywitał nas Angel Romero, który został naszym przewodnikiem/opiekunem na ten dzień. Pytania kierowane do Angela dotyczyły funkcjonowania samego Parku Narodowego jak i

obszaru Natura 2000 oraz wpływu obszarów chronionych na styl życia mieszkańców.

W dalsza część udaliśmy się do trzech wiosek położonych na terenie Parku Narodowego jak i obszaru Natura 2000. Były to: Pampaneira, Bubion, Capileira.

Podstawowym źródłem utrzymania lokalnej społeczności jest rolnictwo i turystyka. Przed wprowadzeniem przepisów związanych z Parkiem Narodowym jak i w późniejszym terminie obszarów Natura 2000, okolice były uprawiane oraz odbywał się niekontrolowany wypas bydła. Po wprowadzeniu przepisów większość upraw została zlikwidowana, a mieszkańcy w ramach rekompensaty otrzymali dofinansowanie na rozwijanie innej działalności gospodarczej (przeważnie agroturystyka) i pomoc w promocji swojej działalności oferowaną przez Park Narodowy. Prowadzone były kursy doształcające finansowane z dotacji Unii Europejskiej.

Mieliśmy możliwość porozmawiania z lokalnymi przedsiębiorcami. Poruszane tematy w rozmowach dotyczyły wpływu obszarów Natura 2000 na sposób prowadzenia działalności oraz sposobu, rodzaju i wielkości pomocy, jaka uzyskują przedsiębiorcy od samorządów jak i samego Parku Narodowego, który jest zarządca obszarów Natury 2000. Pytania dotyczyły również, jaki wpływ mają przepisy na rozwój regionu

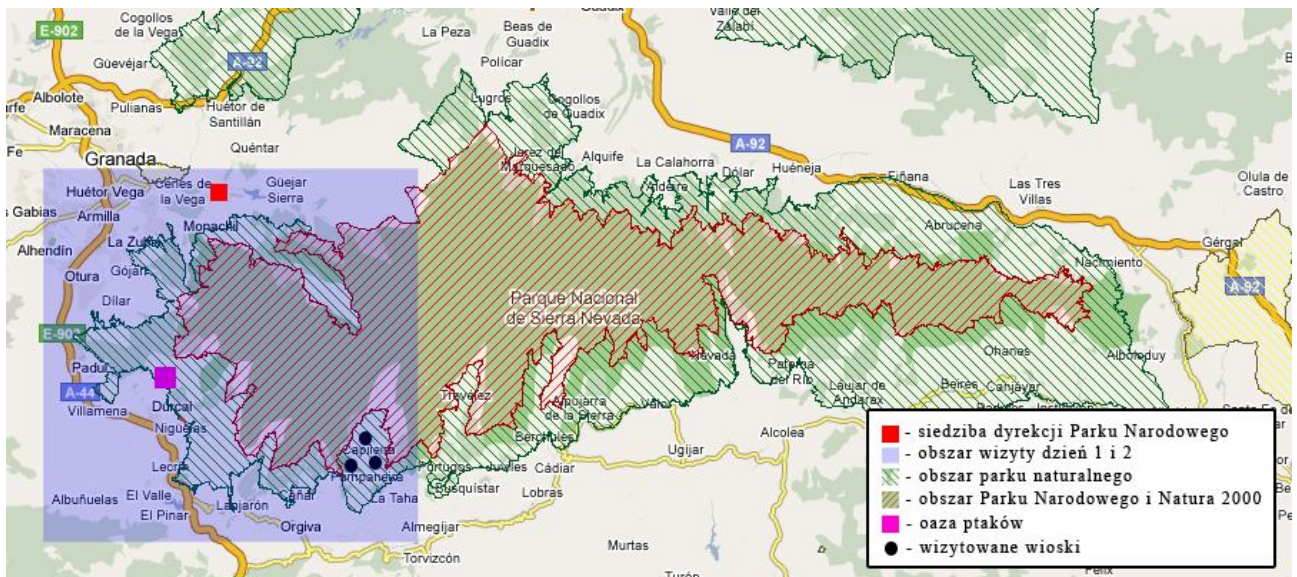

Tego samego dnia odbyło się również spotkanie z Blanwą Ramos Losada z dyrekcji Parku Narodowego i Juanem Garzon Gutierrezem przedstawicielem członkiem organizacji pozarządowej Birdlife Spain. Rozmowy dotyczyły problematyki zarządzania obszarami Natura 2000 jak i wpływem okolicznych inwestycji na te obszary.

Podczas jazdy do wsi położonych na terenie parku Sierra Nevada zauważyliśmy wiele tabliczek informujących o wykorzystaniu funduszy europejskich do przeprowadzenia inwestycji na terenie parku naturalnego. Były to przede wszystkim inwestycje infrastrukturalne: remont dróg, budowa mostów i wiaduktów w terenach górskich.

Nowy most nad rzeką Chico powstający ze środków unijnych na terenie obszaru NATURA 2000

Dzień 2 – 21.10.2008

Na dzień drugi wizyty studyjnej zaplanowane było spotkanie w dyrekcji Parku Narodowego Sierra Nevada. Naszym przewodnikiem na ten dzień została Raquel Monterrubio, z którą udaliśmy się w okolice miejscowości Padul i Drucal. Mieliśmy okazję obserwować min. oazę ptaków - jedno z ostatnich siedlisk ptaków w tym terenie stworzoną przez Park Narodowy. Z rozmów dowiedzieliśmy się, że trwają intensywne prace ażeby wykupić tereny sąsiadujące z oazą w celu powiększenia jej, jak i zaprzestania intensywnej melioracji okolicznych terenów. Tego dnia również mieliśmy możliwość na rozmowy z lokalnymi przedsiębiorcami. Przede wszystkim byli to właściciele kwatery agroturystycznych, którzy współpracują z parkiem, otrzymują od parku pomoc przy zdobywaniu certyfikatów świadczących o wysokim standardzie usług turystycznych, oraz korzystają z kampanii promocyjnych organizowanych przez park narodowy, które promują region i usługi oraz produkty regionalne na terenie całego kraju i za granicą.

Znak certyfikatu produktu regionalnego Parku Naturalnego Andaluzji. Nadawany przez rząd Andaluzji i zarząd parku Sierra Nevada

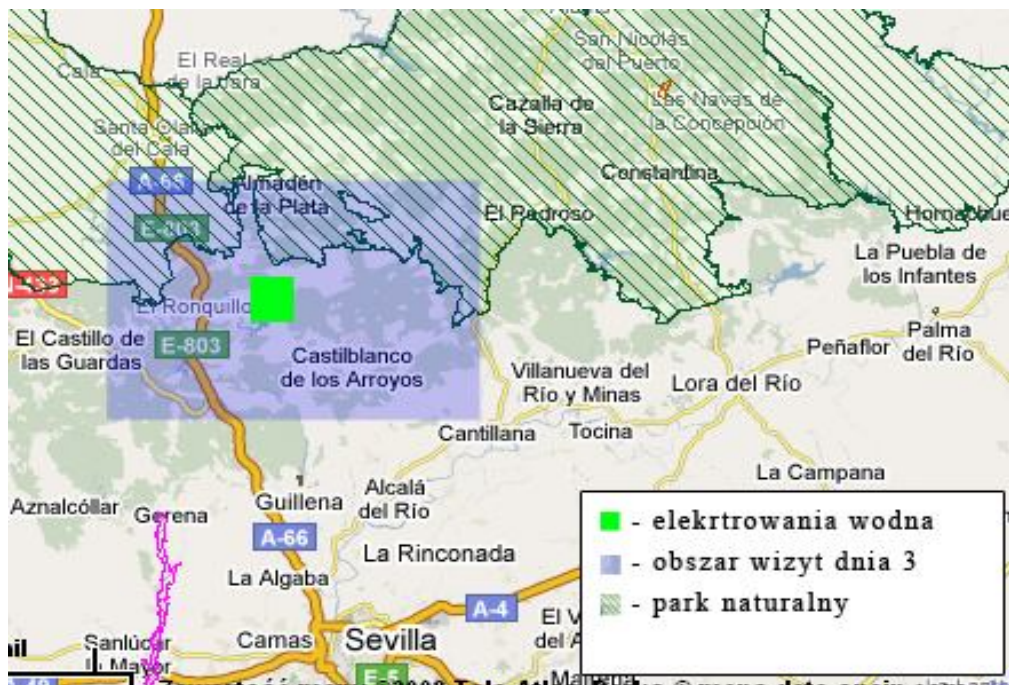
Osoby prowadzące działalność gospodarczą w dziedzinie turystyki, rękodziela, przetwórstwa produktów lokalnych mogą starać się o wsparcie parku. Wsparcie to polega na dostarczaniu wiedzy z zakresu prowadzenia działalności gospodarczej, zdobywania funduszy unijnych i dotacji, dostosowywania przedsięwzięć do wymogów, np. stosowania nowych technik ochrony środowiska w przedsiębiorstwach [np. panele słoneczne i elektrownie wodne oraz oczyszczalnie przydomowe].

W okolicy Padul, a wioskach Sierra Nevada zauważyliśmy istniejącą i nadal działającą kopalnię – kamieniołom. Zadaliśmy pytania dotyczące funkcjonowania takiego przedsięwzięcia w związku z obszarem NATURA 2000, Rachel odpowiedziała, że przedsięwzięcia takie jak to, funkcjonują na terenie NATURY 2000 na podstawie licencji, które otrzymały jeszcze przed powołaniem obszaru NATURA 2000. Licencje te wygasają po pewnym okresie czasu, nie będą przedłużane. Problematyczne jest natomiast umiejscowienie dużej rozlewni wody mineralnej na terenie parku naturalnego Sierra Nevada. Sama inwestycja nie oddziałuje bezpośrednio na otoczenie ale problemem jest pozycja rozlewni jako konkurenta o ograniczone zasoby wodne okolicy. Region Andaluzji boryka się z problemami zaopatrzenia w wodę, szczególnie w miesiącach letnich.

W okolicy Padul natknęliśmy się także na przykład niewłaściwego wykorzystania funduszy unijnych, który jest też popularny w Polsce. Na dziesiątkach hektarów wzgórz wokół Padul rozciągają się uschnięte sady migdałowców, które zostały posadzone aby uzyskać dopłaty unijne. Sady są w tej chwili porzucone i zaniedbane, większość drzew uschła a migdały z tych drzew, które przeżyły są zbierane przez okolicznych mieszkańców.

Przypomina to popularne w Polsce plantacje orzechów włoskich.

Dzień 3 – 22.10.2008

Na dzień trzeci wizyty studyjnej udaliśmy się w okolice Sewilli, obszaru Parku Naturalnego Sierra Norte. Obszar chroni dąbrowy porastające niewysokie wzgórza, które są miejscem schronienia wielu gatunków ptaków drapieżnych: orłów, sępów. Gniazdują tu także bociany czarne.

Rzeka Hueznar, przepływająca przez te tereny jest siedliskiem pstrągów i łososi. Żyje tu także duża populacja dzików, co jest zrozumiałe ze względu na rozległe dąbrowy składające się przeważnie z dębów korkowych. Wzgórza Sierra Norte były wykorzystywane jako kopalnie węgla, srebra i żelaza ale także znajduje się w nich wiele naturalnych jaskiń, w których zamieszkują liczne populacje nietoperzy.

Obserwowaliśmy okoliczne obszary rolne jak i elektrownię wodną wybudowaną w parku naturalnego. Zbiornik retencyjny dostarcza wody terenom rolniczym oraz produkuje energię elektryczną. Z informacji uzyskanych od mieszkańców tego obszaru wynika, że obszary Natura 2000 nie mają dużego wpływu na rozwój ekonomiczny okolicy jest to przede wszystkim teren wykorzystywano rolniczo: hodowla bydła, uprawa drzew oliwnych oraz wykorzystanie terenów prywatnych jako tereny łowieckie.

Następnie udaliśmy się w okolice miasta Kadyks (Cadix) i obszaru Natura 2000 Bania de Cadiz.

Dzień 4 – 23.10.2008

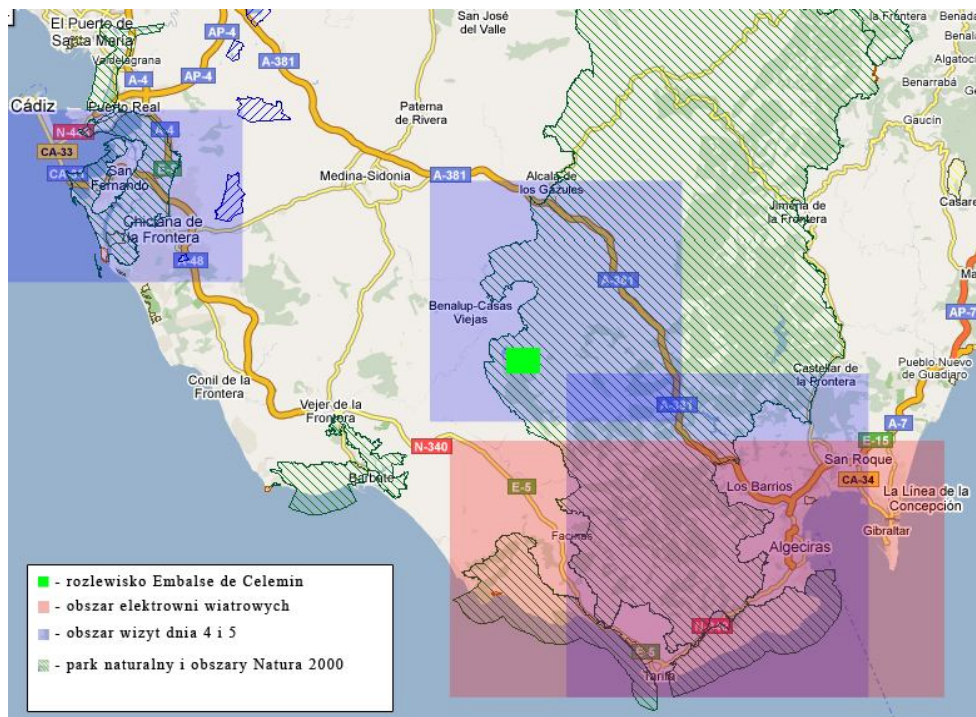
Dzień czwarty wizyty studyjnej był kontynuacją obserwacji obszaru Natura 2000 Bania de Cadiz. Obszar ten charakteryzuje się dużymi siedliskami ptaków w bliskim sąsiedztwie osad ludzkich, a w szczególności miasta Kadyks. W przeszłości obszary podmokłych równin w sąsiedztwie wybrzeża morskiego były wykorzystywane od starożytności do pozyskiwania soli. Pod koniec XIX wieku prawie 10 tysięcy hektarów równin nadbrzeżnych wykorzystywanych było jako zbiorniki, w których odparowywało się sól z wody morskiej. Jednak przemysł stracił na znaczeniu wraz z popularyzacją lodówek, co ograniczyło wykorzystanie soli jako środka konserwującego żywność. W chwili obecnej tylko niewielka ilość basenów jest wykorzystywanych do produkcji soli w wody morskiej. Część terenów podmokłych została zdegradowana w wyniku rozbudowy bazy turystycznej na hiszpańskim wybrzeżu Oceanu Atlantyckiego w latach siedemdziesiątych XX wieku. Ten proces został zastopowany po powołaniu na tym terenie parku naturalnego w 1989 roku. Opuszczone zbiorniki i tereny podmokłe są środowiskiem życia wielu organizmów a także bogatym żerowiskiem dla ptaków migrujących pomiędzy Europą a Afryką.

W dalszym etapie udaliśmy w okolice miasteczka Benalup-Casas oraz rozlewiska Embalse de Celemin, które leżą w obszarze Parku Naturalnego Los Alcornocales. Przez ten obszar odbywa się coroczna wielka migracja ptaków min. Bocianów białych, z których część pozostaje w tym terenie na okres zimowy.

Problemem tego obszaru są masowo budowane elektrownie wiatrowe, które mają negatywny wpływ na otoczenie – na ptaki, na krajobraz a co za tym idzie na zlokalizowane tam obszary Natura 2000. Problemem jest na przykład wytwarzany przez turbiny wiatrowe stały, monotonny hałas o niskim natężeniu, niekorzystnie oddziałujący na otoczenie. Innym negatywnym skutkiem budowania wiatraków, głównie tych zlokalizowanych na trasach wędrówek i przy lęgowiskach

ptaków jest masowe zabijanie ptaków. Wiele ptaków wędruje nocą, nie spodziewając się znacznie powyżej koron drzew jakichś przeszkód. Oświetlenie ostrzegawcze wiatraków (wymagane dla bezpieczeństwa ruchu lotniczego) dodatkowo chwilowo oślepia ptaki. Poza tym przy silniejszym wietrze końcówki śmigieł wiatraków kręcą się z szybkością ponad 200 km/h - ptaki nie potrafią brać poprawki na tak szybki ruch mijanej przeszkody.

Dzień 5 – 24.10.2008

W dniu piątym wizyty studyjnej nawiązaliśmy kontakt z fundacją Migres, która na terenach Parku Narodowego Los Alcornocales zajmuje obserwacją i badaniem wielkich migracji ptaków, prowadzi działalność edukacyjną organizując spotkania miłośników i obserwatorów ptaków w czasach wielkich migracji oraz bada wpływ różnych inwestycji min. elektrowni wiatrowych na te migracje ptaków.

